

Zdroje nebezpečných látok na území mesta Zvolen

Zdroje nebezpečných látok (NL) sú buď mobilné (t. j. z ich prepravy po štátnych cestách I. triedy alebo po železnici) alebo stacionárne, ktoré sú už len dva - Zimný štadión HKM, ul. Pod Drahami 3 a Zvolenská teplárnska a.s., ul. Lučenecká cesta 25 (pri Bučine na východnom konci mesta). Z mäsokombinátu pre neobnovenie výroby bol amoniak NH₃ (čpavok) úplne odstránený v júni 2005 a súčasne v mliekárni Wittmann a syn, ul. M.R.Štefánika 1396/52 po rekonštrukcii chladiarenského systému znížený na bezpečné minimum (0,11 t). Po odst'ahovaní mliekárne do Mliekoservisu v r. 2010 sa tu žiadny čpavok nenachádza. Firma SENOBLE v Mliekosevise, ul. T.G.Masaryka s.č. 8580 mimo obytnej zóny, používa len bezpečné minimum (2x 0,055 t) amoniaku, aby sa odstránilo možné ohrozenie. Ďalej Zvolenská hydina spol. s r. o. sa nachádza až na území Lieskovca, má namontované zabezpečovacie zariadenie a ani v prípade úniku nebude ohrozené územie Zvolena, keby aj fúkal východný vietor (prevládajúce sú západné vetry). Ďalej pred tromi rokmi pre ukončenie výroby znížili chladiarenske kapacity a tým aj množstvo amoniaku cca na polovicu (3,5 t). Keďže vo Zvolenskej teplárnskej a. s. je NL len čpavková voda (25 % NH₄OH), preto z hľadiska ohrozenia plynným amoniakom zo stacionárneho zdroja pripadá do úvahy už len Zimný štadión HKM, kde tohto roku od apríla do septembra 2011 prebieha úprava chladiarenského systému. Preto amoniak je úplne odčerpaný a odvezený mimo mesta. Po ukončení úprav v systéme bude len malé množstvo amoniaku (2x 0,15 t) a tak predpokladané pásmo ohrozenia v prípade jeho úniku nepresiahne tento športový areál (v zmysle vyhl. MV SR č. 533/2006 Z. z).

Všeobecné pokyny pre prípad úniku čpavku- t.j. amoniaku NH₃

Signál - všeobecná výstraha. **Kolísavý** tón sirény po dobu **2 minút** opakovane viackrát za sebou. Technická skúška sirén (2-minútový stály tón) sa vykonáva 1-krát mesačne, druhý piatok v mesiaci o 12. hod. Občania sú o skúške informovaní v médiách.

Zásady správania sa občanov v prípade signálu - všeobecná výstraha: 1. Zachovajte rozvahu, sirény sú spúšťané v okamihu úniku čpavku (na zimnom štadióne je nová siréna Pavián s možnosťou slovného vstupu). 2. Pripravte sa k ochrane dýchacích ciest a očí - priložte na ne vo vode namočenú nasiakavú tkaninu a oblečte odev na nezakryté časti tela. 3. Informujte o nebezpečenstve tých občanov, ktorí nemuseli počuť varovný signál Všeobecná výstraha. 4. Zorientujte sa podľa situácie a správne sa rozhodnite:

- a) buď pre opustenie priestoru kolmo na smer vetra a
- b) buď pre ukrytie v miestnosti budovy, maximálne izolovanej od vonkajšieho prostredia. 5. Riad'te sa podľa pokynov orgánov CO.

Upozornenie: Plynný čpavok nezotrváva vo vysokých koncentráciách na teréne dlho. Dochádza k jeho rýchlemu prevetraniu. Výhodnejšie pri úniku je nezotrvávať na voľnom teréne. Pary čpavku dráždia predovšetkým horné cesty dýchacie a oči (strata orientácie). Vo vyšších koncentráciách čpavku v ovzduší môže dôjsť k edému pľúc a zastaveniu dýchania. Prvá pomoc postihnutým spočíva vo vynesení na čerstvý vzduch (nefajčiť, nechodiť, pokoj), ak postihnutá osoba po uvoľnení dýchacích ciest nezačne dýchať, je nutné ihneď zahájiť umelé dýchanie z pľúc do pľúc, okamžite privolať lekársku pomoc.

Čo robiť pri úniku chlóru – Cl₂ ?

Vlastnosti chlóru:

Je to plynná látka, žltkavo - zelenej farby, 2,5 - krát ťažšia ako vzduch. Jeho charakteristická vlastnosť je, že sa drží pri zemi v priehlbínach a vniká do otvorených nízkopodlažných priestorov. Teda nepoužiť na ukrytie suterény a prízemnia, pokiaľ nie sú plynotesné. Hlavné nebezpečenie je v dráždení dýchacích orgánov, pri vyšších koncentráciách vytvorenie edému pľúc a zápalov s krvácaním.

Zásady správania sa obyvateľstva: .

správať sa ako pri úniku čpavku s dôrazom na kvalitu a plynotesnosť priestorov na ukrytie, dokonalejšia ochrana je vyvedenie do nezamoreného priestoru, . prvá pomoc postihnutým spočíva vo vynesení alebo vyvedení do nezamoreného priestoru, vyzliecť odev nasiaknutý výparmi, postihnutého uložiť pod prikrývku s mierne zdvihnutou hlavou, zabezpečiť pokoj a ošetrovanie lekárom. Je zákaz v tomto prípade dávať umelé dýchanie a liať v stave bezvedomie tekutinu do úst.